

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

lonæ non producuntur artificiosè per directionem, imitationem & participationem essentia, tanquam suæ imagines & similitudines, sed producuntur necessariò à personis, Filius à persona Patris, Spiritus S. à Patre & Filio, idque cum infinita univoca communicatione, & identitate essentia.

10. Sequitur quintò. Omnium tam individuum, quàm specierum ideas dari, eò quòd hæc omnia sùnt à DEO producibilia, & subiecta artifici providentiæ ipsius.

11. Sequitur sextò contra Scotum, ideam non posse constitui in ipso esse cognito & objectivo creaturatum: nam implicat, ut DEUS accipiat finem, regulam, & mensuram suæ operationis extra se ab aliquo creato; sed idea est finis, mensura, & regula artificiosæ operationis: ergo implicat, ut DEUS ideam habeat extra se: atqui esse objectivum creaturæ est esse creatum extra DEUM, ergo. Audi Angel. Doct. q. 3. de ver. a. 1. in c. ita loquentem: *non est autem conveniens ponere DEVM agere propter finem alium à se & accipere aliunde, unde sit sufficiens ad agendum, ideo non possumus ponere ideas esse extra DEVM, sed in mente Divina tantum.* Nec aliter D. August. in l. 83. qq. q. 46. *Has autem (ideas) ubi arbitrandum est esse, nisi in ipsa mente creatoris? non enim extra se quicquam positum intuebatur, ut secundum id constitueret, quod constriuebat; nam hoc opinari sacrilegium est.*

Confirmatur ex præcitata doctrina S. Th. DEUS à nullo creato potest recipere sufficientiam ad agendum; sed ideale exemplar est forma, quæ artifex fit sufficienter potens agere artificiosè; quemadmodum per formam naturalem agens naturale fit sufficienter potens agere naturaliter: ergo nihil creatum potest respectu DEI habere rationem ideæ.

12. Sequitur septimò. Cognitionem Divinam non habere rationem ideæ, contra Granado & Suarez pro se referentes D. Bonavent. in 1. dist. 35. q. 1. a. 1. Ita sentit Doctor Angel. hic a. 1. ad 3. dicens: *idea in DEO nihil est aliud, quàm DEI essentia, & a. 2. ad 2. discrimen assignans, cur dentur plures ideæ, non autem plures sapientia, vel artes in DEO? quia, inquit, sapientia & ars significantur, ut quo DEUS intelligit, sed idea, ut quod DEVS intelligit: DEVS autem uno intellectu intelligit multa, ex quo subsumitur: sed cognitio Divina non significatur ut quod à DEO intelligitur, sed ut quo DEUS intelligit: ergo cognitio Divina non habet rationem ideæ.*

Præterea. Idea est forma, ad quam respiciens artifex aliquid ad ejus instar operatur: atqui cognitio non est talis forma, ad cujus imitationem artifex DEI sapientia operatur: est quippe forma, quæ artifex ideam contempletur; non quæ ejus aspectui ad illam extrinsecus imitandam objicitur.

13. Sequitur octavò. Rectè dici, quòd omnia creata apud DEUM, & in DEO vivant. Ita canit Ecclesia in officio Defunct. *Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus.* Idque D. Augustinus colligit ex illo Jo. 1. *Quod factum est, in ipso vita erat.* Ratio ibidem à S. Patre insinuata est, quòd omnes creaturæ relucunt in essentia & ideis

Divinis ut cognita: sed essentia Divina representans creaturas est per essentiam vita: ergo omnes creaturæ in essentia divina ipsas representant & ideantur sunt vita. *Facta est terra, inquit S. P. Sed ipsa terra, quæ facta est, non est vita. Est autem in ipsa sapientia spiritualiter ratio quedam, quæ terra facta est; hæc est vita. Ergo quòd factum est, in illo vita est. Attendite arcam in arte, & arcam in opere: arca in opere non est vita; arca in arte vita est, quia vivit in artifice anima.*

§. III.

Solvuntur objectiones.

Objicies pro Scoti sententia. Idea est forma, ad quam respiciens artifex operatur: sed creatura cognita, seu esse objectivum & cognitum creaturæ, est illa forma & ratio, ad quam DEUS respiciens illam ad extra producit, nam DEUS v. g. lapidem à se ab æterno cognitum intuens, eundem in tempore ad extra producit: ergo idea in Divino intellectu aliud non est, quàm ipsa creatura in esse cognito existens.

Respond. disting. maj. ad quam ut efficiendam respiciens artifex operatur, nego maj. ad quam ut imitandam & exemplandam respiciens artifex operatur, conc. maj. sed DEUS efficit creaturam, illius esse objectivum in suo Divino intellectu respiciens, ut efficiendum, conc. ut imitandum & exemplandum, nego min. & consequentiam. Non igitur sufficit ad rationem ideæ, quòd sit forma quam respiciat artifex operans; alias quippe creaturæ dici possent ideæ Verbi Divini, siquidem DEUS cognitione omnium creaturarum possibilem producit Verbum: sed requiritur insuper, quòd illa forma sit agenti mensura, regula, & ratio, ut ad ejus imitationem artificiosus operans externum effectum producat, quod non alicui creaturæ, sed increatæ DEI (imitabilitas enim passiva est distinctivum formale ideæ ab aliis formis) essentia potest competere.

Objicies secundò. Idea debet habere similitudinem cum suo ideato; sed essentia divina non potest habere similitudinem cum creaturis, cum easdem non nisi eminenter contineat: ergo nequit habere rationem ideæ respectu creaturarum.

Resp. debet habere similitudinem vel formalem, vel eminentialem, conc. tantum formalem nego. item debet habere similitudinem vel analogicam, vel univocam, conc. tantum univocam, nego. Sed Divina essentia non habet similitudinem cum creaturis, univocam, conc. analogicam, nego. formalem conc. eminentialem, nego. min. & conseq.

Objicies tertio. Si Divina essentia haberet rationem ideæ, non essent plures, sed una solum idea creaturarum, consequens est contra SS. PP. & communem Theologorum: ergo & antec. sequela probatur. Nihil in DEO est multiplicabile præter relationes; sed ideæ non pertinent ad relationes: ergo si illæ sunt intrinsecè in DEO, hoc ipso non sunt multiplicabiles.

Confirmatur. Sapientia & ars non multiplicantur in DEO; ergo neque idea, cum omnes

istae rationes identificentur cum Divina essentia, & ad lineam intelligibilem pertineant.

Resp. nego sequelam ejusque probationem distinguo: Nihil est multiplicabile præter relationes, formaliter, conc. virtualiter nego. Si dicas: quæ pertinent ad eandem lineam sub eodem objecto formali, non multiplicantur virtualiter; sed omnes idæ conveniunt sub eadem formali ratione in linea intelligibilitatis Divinæ: ergo non multiplicantur virtualiter.

Resp. quæ pertinent ad eandem lineam &c. non multiplicantur virtualiter, intrinsecè conc. extrinsecè, nimirum per connotationem ad creatu-

ras in particulari aliter & aliter imitantes & participantur Divinam essentiam, sic nego.

Ad confirmationem assigno paritatem ex S. D. loco cit. quod sapientia & ars in DEO se habeant, sicut principium quo DEUS intelligit; adeoque se tenet ex parte subiecti, & exprimit unitatem; atque idea est, quod DEUS ut diversimodè imitabile intelligit, ideòque se tenet ex parte objecti per modum prototypi, multiplicabilis juxta connotationem plurium objectorum per ideas extrinsecè specificabilium, unde idea non habet rationem attributi.

ARTICULUS IV.

In quo medio DEVS cognoscat creaturas?

SUMMARI A.

1. Cognosci creaturas à DEO secundum formale esse ipsarum probatur auctoritate.
2. Evincitur ex ratione Divina providentiæ & scientiæ comprehensivæ.
3. Exponitur auctoritas Hieronymi apparenter contrarii.
4. Contra opposita sententia.
5. An non entium sit cognoscibilitas?
6. Rejicitur esse anticipatam creaturarum Henrici.
7. Et esse diminutum Scoti.
8. Creature possibiles habent cognoscibilitatem in virtute causæ.
9. Realitas essentia possibilibus competit actu cognitionis Divinæ & logicè in actu signato.
10. Cognoscens sit idem cum objecto cognitio per propriam quidditativam speciem, non quomodo-cunque.
11. Ex cognitione infinitorum possibilium non sequitur numerus infinitus actu.
12. Varia Authorum placita de modo cognoscendæ creaturas.
13. Non cognoscuntur immediatè in se ipsis.
14. Auctoritates PP.
15. Ratio prima ex natura intellectiōnis.
16. Ratio secunda, quia forent objectum motuum Divinæ cognitionis.
17. Ratio tertia, quia non esset modus cognitionis perfectissimus.
18. Ratio quarta à paritate Theologia & virtutum Theologicarum.
19. Ratio quinta à paritate voluntatis Divinæ.
20. Rationes pro essentia, tanquam medio cognitio.
21. 22. 23. Offenditur necessitas negandi medium incognitum.
24. Quanam cognoscibilitas creaturarum subsistat in DEO?
25. Disparitas ad instantiam intellectus Angelici & humani.
26. Cognitio creaturarum in se ipsis non esset tantum imperfecta negativè, sed privativè.
27. Eliditur instantia de inæqualitate linearum.
28. Disparitas inter producibilitatem & cognoscibilitatem creaturarum.
29. Non est idem creaturas videri secundum esse proprium, & videri in se ipsis.
30. Exponitur auctoritas objecta Doct. Angelici.
31. 32. Solvuntur instantiæ de comprehensione solis & intellectus Angelici.
33. Quanam universalitas causet confusionem cognitorum.
34. Datur malorum cognitio in DEO.
35. Est de perfectione Divinæ scientiæ.
36. Cognoscuntur in formis oppositis.
37. Quomodo cognoscantur entia rationis?
38. Expediuntur due objectiuncula.

§. I.

DEVS cognoscit omnes creaturas secundum esse proprium ipsarum.

Certum est, omnes creaturas tam possibiles, 1. quàm actuales non tantum cognosci à DEO secundum esse eminentiale, & ideale, quod habent in DEO, estque ipsa increata DEI essentia; sed etiam secundum esse formale & proprium ipsarum, quod vel habere possunt, vel habent aliquando in propria mensura: ita enim clarè docet S. textus Hebr. 4. Non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus; omnia autem nuda & aperta sunt oculis ejus. Gen. 1. Vidit DEVS cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona. Prov. 16. Ecce calum & cali colorum, & abyssus, & universa terra, & quæ in eis sunt, in conspectu illius, &c.

Cum igitur verba scripti. in proprio sensu sint accipienda, ubi nullum obstat inconueniens, imò summa militat convenientia: ejusmodi cognitio creaturarum, quæ proprium, formale, & particulare cuiuslibet esse attingat, nullatenus est DEO subtrahenda.

Ratio est primò. Quæcunque subsunt divinæ Providentiæ, requirunt distinctam sui cognitionem: sed omnes creaturæ actuales subsunt divinæ providentiæ secundum esse suum proprium: ergo etiam secundum esse proprium debent cognosci: cumque hæc cognitio nullam dicat imperfectiōnem, sed metissimam perfectionem, DEO necessariò est tribuenda.

P

Secun-